

Yttrande över betänkandet Mer tid för kunskap – förskoleklass, förlängd skolplikt och lovskola, SOU 2015:81

FÖRSKOLEKLASS

3.6 Alternativ 1 Förskoleklassen blir obligatorisk

Förslag: Förskoleklassen ska bli obligatorisk för alla sexåringar. Eleverna ska ha skolplikt. Utbildningen ska som i dag omfatta minst 525 timmar under ett läsår, som består av en hösttermin och en vårtermin.

Träder i kraft 1 juli 2017 och genomförs höstterminen 2017.

3.6.3 Skolmåltider och skolskjuts

Förslag: Huvudmannen ska erbjuda elever i förskoleklassen kostnadsfria näringsriktiga skolmåltider. Eleverna i förskoleklassen ska ha rätt till kostnadsfri skolskjuts på samma villkor som grundskoleelever.

3.10 Alternativ 2: Sexårsklassen blir ett obligatoriskt första år för sexåringar i grundskolan

Bedömning: Sexårsklassen blir ett obligatoriskt första år för sexåringar i grundskolan. Eleverna får skolplikt. Syfte, uppdrag, innehåll och behörighetsbestämmelser kvarstår oförändrade som i förskoleklassen. Undervisningen bedrivs som i dag minst 525 timmar under ett läsår, som består av en hösttermin och en vårtermin.

I den samlade bedömningen i avsnitt 3.13 anges att detta alternativ inte bör genomföras. Därför presenteras alternativ 2 som en bedömning och inte som ett förslag. I alternativ 2 kommer grundskolan att omfatta tio år och förskoleklassen upphör som egen skolför. Eftersom förskoleklassen blir en del av grundskolan är det naturligt att eleverna ska ha skolplikt.

Piteå kommun förordar utredarens förslag - alternativ 1: obligatorisk förskoleklass med skolplikt ska införas.

FÖRLÄNGD SKOLPLIKT

4.1 Förlängd skolplikt – mer tid för kunskap, uppdraget

Förslag: En förlängd skolplikt med ett år syftar till att de elever som inte uppnått behörighet efter årskurs 9 ska nå kunskapskraven i grundskolans ämnen, så att de blir behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan. En utgångspunkt för uppdraget är att huvudmannen ska kunna besluta var den förlängda skolplikten organisatoriskt ska förläggas. Förutom inom gymnasieskolans introduktionsprogram kan detta vara i grundskolan eller specialskolan. Förslagen ska utformas så att huvudmannens incitament att tidigt sätta in särskilt stöd inom den ordinarie undervisningen inte minskar.

I utredningens uppdrag ingår att beakta vilka pedagogiska och organisatoriska konsekvenser förslaget kan medföra inklusive konsekvenser för antagningen till gymnasieskolan, liksom behovet av flexibilitet i antagningen till nationella program.

4.3 Skolplikten - Skolpliktens upphörande

Skolplikten inträder normalt vid 7 års ålder eller i vissa fall vid 8 års ålder och upphör för de flesta elever nio år senare, dvs. vid 16 års ålder. Detta uttrycks i skollagen på så sätt att skolplikten upphör vid utgången av vårterminen det nionde året eller, om eleven går i specialskolan, det tionde året efter det att eleven har börjat fullgöra skolplikten.

Det finns redan i dag bestämmelser i skollagen om förlängd skolplikt. Skolplikten kan upphöra senare för elever som inte har gått nio eller i specialskolan tio år i skolan utan att ha avslutat den högsta årskursen. För dessa elever upphör skolplikten ett år senare, dock senast när de fyller 18 år (7 kap. 12 och 13 §§). I praktiken blir denna bestämmelse oftast aktuell för elever som gått samma årskurs två gånger någon gång under skoltiden, elever som börjat skolan vid 8 års ålder eller för elever som kommit till Sverige sent under sin skolgång och placerats i en årskurs som inte motsvarar deras ålder.

4.4 Förlängd skolplikt

Piteå kommun förordar utredarens förslag.

4.4.1 Skolpliktens upphörande

Huvudregeln om skolpliktens upphörande ska ändras på så sätt att skolplikten ska upphöra när eleven går ut den högsta årskursen. Skolplikten ska dock senast upphöra när eleven fyller 18 år.

4.4.2 Förlängd skolplikt omfattning och innehåll

En elev som inte är behörig till ett nationellt yrkesprogram efter att ha avslutat den högsta årskursen i grundskolan ska ha förlängd skolplikt under högst ett år. Den förlängda skolplikten ska få fullgöras inom ett introduktionsprogram i gymnasieskolan eller i grundskolan. Skolplikten ska omfatta de åtta ämnen som behövs för att bli behörig till ett nationellt yrkesprogram i gymnasieskolan. De elever som vill bli behöriga till ett högskoleförberedande program ska få möjlighet att komplettera med ytterligare ämnen under året med förlängd skolplikt.

4.4.3 Var ska den förlängda skolplikten fullgöras?

Förlängd skolplikt ska kunna förläggas antingen inom ett introduktionsprogram i gymnasieskolan eller i grundskolan. En elev ska kunna fullgöra den förlängda skolplikten i en annan kommun eller hos en enskild huvudman enligt samma regler som i dag gäller för skolgång hos en annan huvudman.

4.4.5 Förlängd skolplikt i grundskolan

För elever som fullgör sin förlängda skolplikt i grundskolan gäller bestämmelserna för denna skolform. En bestämmelse om individuell studieplan vid förlängd skolplikt i grundskolan ska föras in i skollagen.

Utbildningen ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier.

4.4.6 Rätt att gå kvar i samma grundskola

Om en elev med förlängd skolplikt ska fullgöra den i en grundskola med offentlig huvudman ska huvudmannen få avgöra i vilken skolenhet eleven ska gå.

4.5.1 Samma behörighetsregler som idag men med skolplikt under första året

En elev med förlängd skolplikt ska tas emot på ett introduktionsprogram enligt samma regler som i dag men med skolplikt under det första året. Eleven ska läsa minst ett grundskoleämne som eleven saknar godkänt betyg i under året med skolplikt. En elev med förlängd skolplikt ska få studiebidrag.

4.5.2 Individuell studieplan och heltidsstudier

För varje elev med förlängd skolplikt i ett introduktionsprogram i gymnasieskolan ska det göras en individuell bedömning och planering som dokumenteras i en individuell studieplan. Utbildningen ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier.

4.5.4 Särskilda regler för elever med förlängd skolplikt i gymnasieskolan

En elev som fullgör sin förlängda skolplikt inom ett introduktionsprogram i gymnasieskolan ska ha samma rätt till näringsriktiga skolmåltider som elever i grundskolan. Huvudmannen ska inte kunna besluta att eleven ska hålla sig med enstaka egna hjälpmedel.

När det gäller elevresor ska samma regler gälla som för andra elever i gymnasieskolan.

Avstängning av en elev som fullgör förlängd skolplikt i ett introduktionsprogram ska inte få avse längre tid än två veckor.

4.5.5 Hemkommunen och huvudmannens ansvar

Det är hemkommunen som ska besluta att elever som går ut årskurs 9 utan att vara behöriga till ett nationellt yrkesprogram i gymnasieskolan ska ha förlängd skolplikt.

Huvudmannen ska anmäla till hemkommunen vilka elever som inte är behöriga till ett nationellt yrkesprogram i gymnasieskolan och därmed blir aktuella för förlängd skolplikt.

4.5.6 Dokumentation efter förlängd skolplikt

En elev med förlängd skolplikt ska ha rätt till ett nytt slutbetyg när den förlängda skolplikten upphör, om eleven har fått godkänt betyg i något ämne. En elev som inte har fått ett godkänt betyg ska få en skriftlig bedömning av sin kunskapsutveckling i ämnet.

4.5.7 Förlängd skolplikt för specialskolans målgrupper

Specialpedagogiska skolmyndigheten ska besluta att skolplikten ska förlängas högst ett år för en elev som inte uppnått behörighet till ett nationellt yrkesprogram i gymnasieskolan efter att ha avslutat den högsta årskursen, årskurs 10, i specialskolan. Den förlängda skolplikten ska få fullgöras inom ett introduktionsprogram i gymnasieskolan eller i specialskolan.

En elev med förlängd skolplikt ska tas emot på ett introduktionsprogram enligt samma regler som i dag men med skolplikt under det första året. Eleven ska läsa minst ett ämne som eleven saknar godkänt betyg i under året med skolplikt. En elev med förlängd skolplikt ska få studiebidrag. För elever som fullgör sin förlängda skolplikt i specialskolan gäller bestämmelserna för denna skolform.

Utbildningen ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier.

För varje elev med förlängd skolplikt i ett introduktionsprogram i gymnasieskolan ska det göras en individuell bedömning och planering som dokumenteras i en individuell studieplan. En elev med förlängd skolplikt ska ha rätt till ett nytt slutbetyg när den förlängda skolplikten upphör, om eleven har fått godkänt betyg i något ämne. En elev som inte har fått ett godkänt betyg ska få en skriftlig bedömning av sin kunskapsutveckling i ämnet.

4.5.8 I kraftträdande och övergångsbestämmelser

De generella bestämmelserna om att skolplikten ska upphöra när eleven har gått ut högsta årskursen ska träda i kraft den 1 januari 2017. Bestämmelsen om förlängd skolplikt ska också träda i kraft den 1 januari 2017. Övriga bestämmelser om organisationen av förlängd skolplikt ska träda i kraft den 1 juli 2017.

OBLIGATORISK LOVSKOLA

5.3.1 Obligatoriskt för huvudmannen att erbjuda undervisning i lovskola

Förslag: Undervisning i lovskola ska erbjudas elever som går i årskurs 9 och riskerar att inte nå kunskapskraven eller som har gått ut årskurs 9 och inte blivit behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan. Lovskola ska också erbjudas elever i årskurs 8 som inte uppnår kunskapskraven och därmed riskerar att inte bli behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan efter årskurs 9.

Eleverna ska erbjudas fria skolmältider samt kostnadsfri skolskjuts när elever går i lovskola.

5.3.2 Frivilligt för elever att delta i lovskola

Deltagande i lovskola ska vara frivilligt för elever i årskurs 9 under läsåret och efter vårterminens slut. Även för elever i årskurs 8 ska deltagande vara frivilligt. De elever som deltar i undervisning i lovskola ska vara skyldiga att närvara.

5.3.3 Lovskola ska erbjudas under minst två veckor

Lovskola ska erbjudas mellan terminerna eller på skollov under terminen och omfatta sammanlagt minst två veckor per läsår. För elever i årskurs 9 ska lovskolan vara avslutad före utgången av juni månad. Huvudmannen kan välja under vilka lov undervisningen ska förläggas.

5.3.4 Undervisningens organisation och innehåll

Både för elever som går i eller har gått ut årskurs 9 och för elever i eller efter årskurs 8 ska undervisningen i lovskola omfatta ett eller flera ämnen.

5.3.5 Information och beslut om lovskola

Eleverna och vårdnadshavarna ska i god tid få information om möjligheten att delta i lovskola. Rektorn ska fatta beslut om att eleven ska erbjudas lovskola.

5.3.6 Prövning för betyg

I lovskola under sommaren ska huvudmannen erbjuda elever som slutfört årskurs 9 i grundskolan tillfälle till prövning för betyg. Betygssättning av dessa elever ska alltid ske genom prövning. Ingen avgift får tas ut.

Bestämmelser om betyg och prövning finns i skollagen.

5.3.7 Huvudmannens ansvar

Undervisning i lovskola är en del av grundskoleutbildningen. Elever ska erbjudas skolmåltider och skolskjuts.

5.3.8 Fristående grundskolor

Förslag: En fristående grundskola ska erbjuda lovskola för sina egna elever. Den fristående skolan ska informera hemkommunen om vilka elever som deltar i lovskola efter vårterminens slut i årskurs 9, vilka ämnen de läser och vilka som blir behöriga.

5.3.10 Lovskola på entreprenad

Förslag: Huvudmän ska kunna överlämna undervisning inom ramen för lovskola till en annan huvudman genom entreprenad, såväl till en enskild huvudman som till en kommun. Den myndighetsutövning som hör till en lärares undervisningsuppgifter får också överlämnas.

Hos vissa huvudmän, exempelvis i små fristående skolor, kan det vara bara några få elever som har behov av och vill delta i lovskola. Huvudmannen kan ha svårt att tillgodose detta behov, till exempel på grund av lärarbrist. Det ska därför enligt utredningens uppfattning finnas möjligheter att lösa detta genom entreprenad mellan huvudmän. Ett sådant behov kan också uppstå i mindre kommuner. Utredningen har övervägt två olika alternativ, antingen en möjlighet att överlämna undervisning inom ramen för lovskola till en annan huvudman genom entreprenad eller att hemkommunen ska vara skyldig att ta över ansvaret för lovskolan.

5.3.12 Förslag till reglering av lovskolan

Lovskola i grundskolan ska regleras i 10 kap. skollagen. Mer detaljerade regler för grundskolan ska tas in i skolförordningen. Motsvarande reglering för specialskolan ska göras i skolförordningen.

5.3.13 Ikraftträdande av obligatorisk lovskola

Bestämmelserna om obligatorisk lovskola ska träda i kraft den 1 januari 2017. Lovskola efter vårterminens slut för elever som har gått ut årskurs 9 ska erbjudas från och med juni 2017.

Piteå kommun förordar **ej** obligatorisk lovskola. Huvudmannen har ett ansvar under hela läsåret att ge elever hjälp och stöd så de får betyg för behörighet till gymnasiestudier. Vid behov kan huvudman anordna lovskola.

Vi anser att skrivningen om att elev ska vara skyldig att närvara går tvärt emot formuleringen om att deltagande ska vara frivilligt.

Piteå kommun förordar att meningen ”De elever som deltar i undervisning i lovskola ska vara skyldiga att närvara” stryks, då det inte finns någon form av sanktioner eller dylikt i de fall detta inte efterföljs. Undervisningen i lovskola skall vara frivillig för eleverna.

Piteå kommun förordar utredarens förslag att huvudmän ska kunna överlämna undervisning inom ramen för lovskola till en annan huvudman genom entreprenad, såväl till en enskild huvudman som till en kommun. Det ger möjlighet för samarbete mellan kommuner att anordna lovskola för större elevgrupper i fler ämnen med behöriga lärare.

Piteå kommun

Peter Roslund
Kommunstyrelsens ordförande